

МОДУЛ 3- ПРАВНА РАМКА ЗА ПРАВЕНЕТО НА БИЗНЕС

1. ПРАВНИ ФОРМИ И ПРОЦЕДУРИ ЗА СЪЗДАВАНЕ И СТРАТИРАНЕ НА НОВ БИЗНЕС

Българското законодателство дава възможност за регистриране на различни видове търговски дружества, като най- популярни сред тях са дружествата с ограничена отговорност (ООД) и едноличните търговци (ЕТ).

2. ЛИКВИДАЦИЯ И НЕСЪСТОЯТЕЛНОСТ

2.1. Ликвидация на дружеството- неговата дейност трябва да бъде прекратена, като причините могат да бъдат:

- с изтичане на срока, определен в дружествения договор;
- по решение на съдружниците;
- чрез сливане и вливане в АД или друго ООД
- чрез обявяване в несъстоятелност
- по решение на окръжния съд и т.н.

ЕООД, в което капиталът се притежава от едно физическо лице, се прекратява със смъртта му, ако не е предвидено друго или наследниците не поискат да продължат дейността на фирмата. След прекратяване дейността на търговското дружество, се извършва ликвидация. Срокът се определя от общото събрание на **ООД и АД**, а за останалите ТД- по единодушно решение на отговорните съдружници (между 6 и 12 месеца). За този период се назначават ликвидатори, които отговарят за покриване на задълженията на фирмата, довършват текущи сделки, събират вземания и др.

2.2. Несъстоятелност на дружеството

Производството по несъстоятелност има за цел да осигури справедливо удовлетворение на кредиторите.

В производството по несъстоятелност се вземат предвид интересите на кредиторите, длъжника и неговите работници. Всички парични и непарични задължения на длъжника стават изискуеми от датата на решението за обявяване в несъстоятелност. Производство по несъстоятелност се открива по подадена до съда писмена молба от длъжника или от кредитор на длъжника по търговска сделка.

Производството се прекратява с решение на съда, когато са изплатени задълженията на фирмата.

3. ТРЕТИРАНЕ НА ИНВЕСТИТОРИТЕ

За да се възползваш от преференциите на Закона за насърчаване на инвестициите, трябва да получиш сертификат, с който се определя класът на инвестицията ти. След издаването на този документ от страна на министъра на икономиката и енергетиката можеш да получиш редица преференции. Насърчават се инвестиции в дълготрайни материални и нематериални активи и свързаните с тях нови работни места.

Инвестициите получили сертификат като клас А и клас Б, се насърчават чрез:

- съкратени срокове за административно обслужване;
- индивидуално административно обслужване;
- придобиване право на собственост или ограничени вещни права върху имоти;
- финансово подпомагане за изграждане на техническа инфраструктура;
- финансово подпомагане за обучение за придобиване на професионална квалификация;
- финансово подпомагане за частично възстановяване на направените от инвеститора задължителни осигурителни вноски и др.

Проектите с общинско значение се насърчават като инвестиции клас В и получават следните преференции:

- съкратени срокове за административно обслужване, предоставено от общината;
- индивидуално административно обслужване;
- придобиване право на собственост или ограничени вещни права върху имоти- частна общинска собственост.

Сертифицираните инвестиции се насърчават и по реда на Закон за корпоративното подоходно облагане, Закона за данъка върху добавената стойност, Закона за насърчаване на заетостта и Закона за собствеността и ползването на земеделските земи, ако отговарят на предвидените в тях условия.

4. ОБЩЕСТВЕНИ ПОРЪЧКИ

Законодателството в сферата на обществените поръчки се регулира от Закона за обществените поръчки. На страницата на Агенцията за обществени поръчки www.aop.bg има Регистър на обществените поръчки, който е достъпен онлайн и където се публикуват всички обявления за обществени поръчки.

Възложителите може да не прилагат процедурите по закона и да извършват директно възлагане, ако сумите (без ДДС) за строителство са под 60 000лв., за доставки и услуги- под 20 000лв., а за конкурс за проект- под 66 000лв.

5. ПРАВИЛА НА КОНКУРЕНЦИЯТА

В България има възможност за свободна конкуренция на пазарната икономика. Свободната инициатива на бизнеса му позволява да се развива, да подобрява своята работа. Трябва да се избягват споразуменията с предприятия, които имат за цел ограничаване или нарушаване на конкуренцията на пазара. При наличие на такова нарушаване трябва да се обърнеш към Комисията за защита на конкуренцията, за да защити твоите права.

Според Закона за защита на конкуренцията е забранено:

- пряко или косвено определяне на цени или други търговски условия;
- разпределяне на пазари и източници на снабдяване;
- ограничаване или контролиране на производството, търговията или инвеститорите;
- прилагане на различни условия за един и същ вид договори, в неравностойно положение като конкуренти;
- забранено е поведението на предприятия с монополно или господстващо положение и да засегне интересите на потребителите;

-
- Пряко или косвено налагане на цени за покупка или продажба или други нелоялни търговски условия;
  - Ограничаване на производството, търговията и техническото развитие във вреда на потребителите;
  - Прилагане на едни и същ вид договори по отношение на различни партньори;
  - Необоснован отказ да се постави стока или да се предостави услуга на реален или потенциален клиент, за да се възпрепятства осъществяваната от него стопанска дейност.

I-SEE

Забраните включват още:

- увреждане доброто име на конкурентите;
- въвеждане в заблуждение;
- заблуждаваща и сравнителна реклама;
- имитация;
- нелоялно привличане на клиенти;
- разгласяване на производствени или търговски тайни.

Въпреки забранителният си характер, по своето същество Законът насърчава подобряването на ефективността в работата на фирмите и осигуряването на равнопоставени условия за тяхната дейност в страната.

6. ПОКУПКА И ОТДАВАНЕ ПОД НАЕМ НА ИМОТ

При стартирането на твоя бизнес една от първите дейности, които трябва да направиш е да наемеш или закупиш офис, магазин, търг. площ, помещение. Наемането на имот е регулирано в Закона за задълженията и договорите.

Етапи при закупуването на имот:

- намиране на имот;
- сключване на предварителен договор;
- изповядване на сделката пред нотариус;
- вписване на имота;
- деклариране на имота.

Най- бързият вариант за намирането на подходящ имот е да използваш услугите на агенцията за недвижими имоти. Цената на услугата е заплащането на комисионна, която най- често възлиза на около 2,5- 3% от стойността на имота. Стандартна практика при покупката на недвижим имот е преди да платиш цялата сума, да сключиш предварителен договор за покупко-продажба, която трябва да бъде в писмена форма. Преди заплащането на пълната цена за имота трябва да се увериш, че имотът не е обременен с тежести от продавача в полза на банки, трети страни или данъчни власти.

I-SEE

При изповядване на сделката страните следва да се явят пред нотариус, за подписване на нотариалния акт.

Във връзка с подписването на акт за собственост се дължат нотариални такси.

В деня на сделката, нотариусът представя нотариалния акт в службата по вписванията на недвижимия имот. Съдията по вписванията разпорежда вписване на акта в Имотния регистър към Агенция по вписванията.

Съгласно Закона за местните данъци и такси всеки, който е придобил имот, е длъжен в 2-месечен срок да подаде данъчна декларация за облагане с годишен данък. Декларирането се извършва в отдел „Местни данъци и такси“ към общината по местонахождението на имота.

7. ПРАВА НА ИНТЕЛЕКТУАЛНАТА СОБСТВЕНОСТ

Интелектуалната собственост обхваща индустриалната собственост и авторското право, включващо литературни и художествени произведения.

Обектите на индустриална собственост, предмет на закрила са изобретенията и полезните модели, марките и географските означения, промишленият дизайн, новите сортове растения, породите животни и т.н.

С регистрацията на обект на индустриална собственост, получаващ изключително право върху него.

Регистрацията и закрилата на обектите на ИС се извършва от Патентното ведомство (www.bpo.bg)

Обект на авторско право е всяко произведение на литературата, изкуството и науката, което е резултат на творческа дейност. Авторското право възниква за автора със създаването на произведението и се закриля, докато авторът е жив и седемдесет години след неговата смърт.

I-SEE

Регистрирани организации за колективно управление на авторски права са:

- Музикаутор- представлява композиторите, текстописците, писателите;
- Профон- звукозаписите и музикалните видеозаписи;
- Театераутор- отговаря за интересите на авторите на сценични произведения;
- Филмаутор- представлява интересите на създателите на филми, записи на филми и др;
- Копи БГ- събира възнаграждения за всички видове произведения;
- ЕАЗИПА- събира възнаграждения за оригинални произведения на изкуството;
- Репро БГ- за възпроизвеждане с нетърговска цел на отпечатани произведения върху хартия или друг подобен материал;
- Артистаутор- защитава изпълнителските права при актьорски изпълнения.

Основният орган, който следи за защитата на авторските права в България е Министерството на културата.

8. ПУБЛИЧНО- ЧАСТНО ПАРТНЬОРСТВО

На 1 януари 2013г. влезе в сила нов Закон за публично- частното партньорство, което ти дава допълнителна възможност за изпълнение на дейности в сътрудничество с различни публични институции. Публично- частното партньорство се осъществява чрез договор, чийто срок може да бъде от 5 до 35г.

За реализацията на ПЧП трябва да са налице следните условия:

- възлагането на дейността от обществен интерес не може да бъде осъществено по реда на Закона за обществените поръчки;
- възлагането на дейността от обществен интерес не може да бъде осъществено чрез концесия;

Обекти на техническата инфраструктура и на зелената система:

- в урбанизирани територии- паркинги, гаражи, обекти на градския транспорт, системи за наблюдение, системи за улично осветление, зелени площи, паркове и др.;
- извън урбанизирани- паркинги, гаражи, паркове и градини в отделни подземлени имоти.

Обекти на социалната инфраструктура, предназначени за здравеопазване, образование, култура, спорт, отдих и туризъм, социално подпомагане, социални жилища и общежития и др.

Етапи на изпълнението на ПЧП:

- Подготвителни действия- осигуряване на обосновка за доказване на социално- икономическата целесъобразност от изпълнението на проекта чрез ПЧП;
- Процедура за определяне на частен партньор- за кандидатите и участниците в процедурата се прилагат изискванията на Закона на обществените поръчки;
- Сключване и изпълнение на договор за ПЧП.

Липсва достатъчно опит по отношение на приложимостта на процедурите по Закона за ПЧП. В много от другите държави-членки на Европейския съюз публично- частното партньорство е широко използван начин за съвместна работа с държавата и общините, като в България също ще намери своето приложение през близките 2-3 години.

Благодаря

за вниманието.